

Werde op die trouw gepleit door de tweede en derde generatie der Calvinisten, met denzelfden ootmoed, dezelfde geloofskracht, dezelfde godsvrucht, als waarmede de eerste generatie het deed.

Onbehoed.

Mag de vrouw met ongedekt hoofd in de kerk zitten?

Ziet daar een vraag, die met bijzondere nadruk juist in dit jaargetijde wordt gesteld.

Voor vijftig jaren hield men het voor een uitgemaakte zaak, dat op grond van de Schrift de vrouw verplicht was een hoed op te houden, als de gemeente samenkwam.

Er waren er, die nog verder gingen.

Een man als wijlen president Krüger meende, dat de vrouw zelfs in huis zich dekken moest als er gebeden werd.

Toen hij in ons land was, moet het zijn voorgekomen, dat hij aan tafel niet wilde voorgaan in gebed, omdat de dames niets op het hoofd hadden.

De vrouwelijke listigheid, zoo luidt het verhaal, redde de situatie.

De dames haalden haar zakdoekjes te voorschijn, bevestigden die in het haar en toen de president haar alzo gemutst zag, was hij tevreden.

In feite echter werd hier slechts aan den schijn voldaan.

Wat is in deze — en dan inzonderheid voor de samenkomsten der gemeente — het gebod Gods?

Het lag in ons voornemen in een der vakantie- weken deze min of meer urgente vraag te beantwoorden, toen we hierover een artikel van Dr A. Kuiper Jr. in de „Ger. Kb.“ voor Rotterdam lazen, met welks strekking wij het geheel eens zijn.

De schrijver oordeelt:

Er is ten opzichte van de kleedij der vrouwen iets, waarover wel in besloten kring telkens gesproken wordt, doch niet zoo publiek.

Het betreft wat we lezen in 1 Cor. 11:5 en 6, dat een vrouw die bidt of profeteert met ongedekt hoofd, haar eigen hoofd onteert, en dat het haar een en hetzelfde is alsof haar het haar afgesneden ware.

De vraag rijst dan, is het een ordinantie Gods, dat een vrouw, die bidt of profeteert, d.w.z. die een openbare godsdienstbeoefening bijwoont, een hoed op het hoofd moet dragen, zoo dat het zonde zoude zijn zulks niet te doen.

Wij gelooven, dat van een ordinantie Gods in den hoogen en heiligen zin des woords hier geen sprake is.

Er wordt in 1 Cor. 11 gewezen op wat in dien tijd en in dat land de gewoonte was.

Let maar op wat er van den man staat, namelijk, dat hij zich onteert iets op het hoofd hebbende. Tegenwoordig wil de Jood in de Synagoge dat de man juist wel iets op zijn hoofd hebbe. Het wordt heden in de Synagoge als oneerbiedig beschouwd als de man zijn hoofd ontbloot.

Dat de Apostel in 1 Cor. 11 spreekt van de gewoonte van tijd en plaats, en niet van een ordinantie Gods, hebben de Kanteekenaren al heel duidelijk uitgesproken.

Zij teekenen bij vers 4 dit aan: „overmits de ontdekking van het hoofd toen een teeken was van macht en heerschappij, gelijk nu hedendaags daarentegen degene die macht over anderen hebben, hunne hoofden zullen gedekt houden, en die onder anderen staan voor dezelve hunne hoofden zullen ontdekken. Doch in dat alles moet men altijd zien op het gebruik van verscheidene tijden en landen en wat daarin eerlijk en stichtelijk is.”

Duidelijker dan het hier in de Kanteekening staat, kan het niet gezegd worden.

Het is wel een ordinantie Gods, dat de man het beeld en de heerlijkheid Gods is, en de vrouw de heerlijkheid des mans, dat de man niet is om de vrouw, maar de vrouw om den man.

Maar God heeft nooit verordeneerd dat dit onderscheid tusschen man en vrouw moet uitkomen in het al of niet dragen van een hoed op het hoofd.

Dit hangt af van de zeden van het land, van het gebruik in den tijd waarin men leeft.

En die zede kan, zooals de Kanteekenaren zeggen, geheel veranderen. Er is een tijd geweest dat het bloote hoofd teeken van macht was, en het gedekte hoofd teeken van onderworpenheid. Maar in een anderen tijd is het juist een teeken van macht iets op het hoofd te hebben, en van onderworpenheid het hoofd te ontblooten.

Dit hangt niet af van een ordinantie Gods, maar van het plaatselijk gebruik en van den tijd.

De Apostel wil dus in 1 Cor. 11 niet zeggen, dat het een gebod Gods is dat de vrouw in de openbare samenkomsten een hoed op het hoofd heeft, maar dat zij zich schikken moet naar 's lands wijs en eer, om te bevorderen wat stichtelijk is.

Er zijn vrouwen voor wie het dragen van een hoed een moeilijk en zwaar iets is. Zij krijgen er dikwijls hoofdpijn door. En als het is, dat zij zich daarom belemmerd zouden gevoelen om naar de kerk te gaan, meenende tegen een gebod Gods te zondigen als zij den hoed niet op het hoofd hadden, dan zouden wij zeggen: laat dit u niet verhinderen, want God heeft de ordinantie om een hoed te dragen niet gegeven. Die hoed is maar een kwestie van plaats en tijd. Beter is het zonder hoed wel in de kerk te zijn, dan om den wille van een menselijke usantie verre te blijven van het Huis Gods.

Laat in dit opzicht de vrouw naar den man zien. In 1 Cor. 11 staat ook dat de man zich onteert (n.l. toen ter tijd) door iets op het hoofd te hebben. Maar als hij weinig haar heeft, en gevoelig is voor kouvatien, dan zet hij heel spoedig wel iets op zijn hoofd.

In elk geval heden ten dage en ten

onzen is het dragen van een hoed niet meer het symbool der vrouwelijke onderdanigheid.

Het was goed gezien van Dr K., dat hij hier vooral de Kanteekenaren spreken liet.

Daarmee snijdt hij van te voren af de bedenking, dat het een uitvlucht is wanneer men zich beroept op de veranderde tijdsomstandigheden, — een uitvlucht, om een reeds sporadisch voorkomende praktijk te dekken.

Neen, onze vaders dachten er al zoo over.

Het valt dan ook niet in te zien, waarom de vrouw niet evenals de man in de kerk het hoofd zou mogen ontblooten.

Laat het rondweg worden uitgesproken: het is alleszins geoorloofd.

Toch besluite men uit dit geoorloofd-zijn nog niet, dat wij iedere vrouw zouden aanraden het hoofd ongedekt te houden.

Een vaste regel kan hier niet gesteld.

Voor menige vrouw behoort het tot een welverzorgd uiterlijk in het openbaar niet zonder hoed te verschijnen.

En dit mag zeker wel gevraagd, dat men met vermindering van alle pronkerigheid tot het huis des gebeds goed gekleed en welverzorgd kome.

Ook in het dagelijksch leven zal de vrouw dikwijls den hoed ophouden, waar de man dien afzet.

Het zou stellig onaesthetisch aandoen, wanneer in de kerk alle vrouwen zonder onderscheid onbehoed zaten.

Het is waar, dat gelegenheden van publiek vermaak als voorwaarde stellen, dat de dames haar hoofddeksel aan de vestiaire afgeven.

Maar vooreerst geven deze gelegenheden niet den toon aan voor de kerk.

Vervolgens zijn aan onze kerkgebouwen — en dat is zeer zeker als een gemis aan te merken — geen vestiaires verbonden.

Eindelijk zou door het aan alle vrouwen als een plicht voor te houden zonder hoed te verschijnen, al spoedig in de kerk de kapsel-wedstrijd haar intrede doen, gelijk dat ook het geval is in genoemde gelegenheden. We zouden al dra met den apostel moeten strijden tegen „de vlechtingen des haars”. En al wordt er nu soms in het verborgene wel een hoeden-wedstrijd gevoerd, de kapsel-wedstrijd is hartstochtelijker en kostbaarder.

Hoofdzak is, dat onze vrouwen er naar streven zich den eertitel waardig te maken van „vrouwen, die de godvruchtigheid belijden”.

Dan zullen ze in deze licht kunnen uitmaken, wat ieder voor zich te doen heeft.

De vrouw ontbloote het hoofd niet alleen uit het motief, dat anderen het ook doen.

In bosch en op hei ontmoet men in deze weken wel vrouwen, wien men zou toewenschen zich op eenvoudige en doelmatige wijze te hebben behoed. Het zou zeker haar uiterlijk ten goede zijn gekomen.

Wat den een staat, staat den ander niet.

Het onbehoed-zijn maakt soms een goeden, maar dikwijls ook een slordigen indruk.

En alle slordigheid blijve uit onze bijeenkomsten verre.

Overigens is dit een onderwerp, waarover, wordt er dieper op ingegaan, een vrouw beter kan schrijven dan een man.

De ware niet.

De prettige stukjes van Ds Velders, welke hij in verschillende kerkelijke bladen plaatst onder het opschrift „Zending (onder de Joden)”, worden met graagte gelezen.

Hij heeft er slag van onze menschen in zijn arbeid te doen inleven en er liefde voor te kweken.

Zijn ongeunstelde vertellingen geven zulke uitnemende illustraties van de moeilijkheden, waarmee men in dit werk te worstelen heeft en van den zegen, welke soms wordt ervaren.

Maar elk schrijver heeft weleens een ongelukje. Zoo'n ongelukje is nu ook helaas Ds Velders overkomen.

In de „Amsterdamsche Kerkbode” van 2 Aug. gebruikt hij zijn rubriek om in verzet te komen tegen wat we voor enkele weken schreven over de afvaardiging van een Gereformeerde Kerk naar de Synagoge.

Had hij ons met zakelijke argumenten bestreden, dan zouden we even gaarne als anders naar hem hebben geluisterd.

Maar de kwintessens van ons stukske scheen aan hem te zijn ontsaen.

Het liefst zouden we de oorzaak daarvan bij onszelf zoeken.

Wij kunnen ons immers niet duidelijk genoeg hebben uitgedrukt.

Nu het ons echter inmiddels bleek, dat menschen van geringer ontwikkeling dan hij het wel hadden gevat, meenen we vrijheid te hebben de oorzaak buiten ons te zoeken.

Wij hadden geschreven: „Christendom en Jodendom zijn onverzoenlijke vijanden”.

Ds Velders vat hierop vlam en laat zijn vuur uitslaan in de woorden: „Als het waar is, dat christendom en jodendom onverzoenlijke vijanden zijn, dan geldt het woord der verzoening niet voor de Joden. Wij, Gereformeerden, staan tegenover niemand onverzoenlijk”.

Wij behoeven eigenlijk niet aan te wijzen, waar hier de fout schuilt.

Ds Velders doet, alsof wij schreven: „Christenen en Joden zijn onverzoenlijke vijanden”.

Maar het spreekt vanzelf, dat zooiets niet in ons zou kunnen opkomen.

Wij hadden het over het Jodendom.

En het Jodendom is een van de valsche religies tegenover het Christendom als de eenige ware.

En de ware religie staat immers onverzoenlijk tegenover de valsche?

Het is toch niet noodig wederom het fundament van deze eerste beginselen te leggen?

Tegenover de Joden behooren we met innerlijke ontferming bewogen te zijn. En we zijn blijde, dat wij mannen als Ds Velders bezitten, die met den rijkdom des evangelies tot hen uitgaan. Maar wij moeten ook in de kracht des Geestes hen zoeken te bewegen het Jodendom af te zweren.

Want het Jodendom mogen we niet anders dan tegenstaan.

En dat Jodendom, die valsche religie, vinden we belichaamd in de Synagoge.

Ds Velders beweert nog: „Het zou verkeerd zijn om een verzoek (n.l. van de Port. Isr. gemeente) in te willigen, met de bedoeling om wanorde te stichten”.

Natuurlijk.

Maar de strekking van ons stuk was juist om te doen gevoelen, hoe het inwilligen van het verzoek, het aannemen van de uitnodiging reeds verkeerd was. We deden uitkomen, tot welke konsekwenties dit moest leiden. Gaf bedoelde kerkeraad echter uitvoering aan zijn besluit — men weet hoe inmiddels de zaak verlopen is — dan was hij geroepen getrouw te zijn en ook in de Synagoge op voetspoor der apostelen zich den naam van Christus niet te schamen.

Ds Velders noemt het bijwonen van zulk een synagogale plechtigheid door afgevaardigden eener Gereformeerde Kerk „een beleefdheidsvisite, waar men niet precies kan zeggen, wat men gaarne zou willen”.

Beleefdheidsvisites zijn voorzeker een nieuwigheid in ons Gereformeerde kerkrecht.

Zij waren tot nog toe onbekend.

Onze kerken onderhouden wel met andere kerken correspondentie, maar dan alleen met zulke, die althans nog eenigszins op den bodem der Gereformeerde belijdenis staan.

Maar beleefdheidsvisites bij de organisatie eener valsche religie zijn in lijnrechten strijd met onze kerkrechtelijke beginselen.

Zelfs beleefdheidsvisites als zoodanig.

Want als een Gereformeerde Kerk afgevaardigden zendt, moet zij door hooger motief worden gedreven dan door beleefdheid.

Beleefdheidsvisites hooren thuis in het burgerlijke, niet in het kerkelijke leven.

Ging de stelling van Ds Velders op, dan zou de beleefdheid vorderen, dat een Gereformeerde Kerk op een harer hoogtijden ook de R.-K. Kerk, de Protestantenvond met de Synagoge uitnodigde.

De beleefdheid moet toch wederzijdsch zijn?

Waar zouden we heengaan, indien dit kerkelijke praktijk werd?

Wij hebben het verslag van de feestviering van de Port. Isr. gem. te Amsterdam nauwkeurig nagelezen, maar ons is niet gebleken, dat één kerk of kerkgenootschap „de beleefdheid” heeft gehad zich te doen vertegenwoordigen.

Men voelde blijkbaar, dat dit toch niet aanging, ook al zijn er, die met kerkrechtelijke beginselen gewoonlijk den spot drijven.

En zou Ds Velders dit dan niet gevoelen?

Dat kan niet zijn.

In het gewraakte artikel van de „Amst. Kerkb.” was dan ook niet de ware Ds Velders aan het woord.

Deze moet zich door den een of anderen kwaden genius hebben laten verschaften, die hem tevens tot het drijven van een zeker soort van naam-kabbalistiek verleide en hem en passant nog eenige vinnigheidjes inblies.

Maar de aard van Ds Velders „vertoont zich hierin niet.”

De ware Ds Velders is heel, heel anders.

Veel scherpzinniger.

Gekonijt in het Gereformeerde kerkrecht.

Geheel op de hoogte van het onderscheid tusschen Gereformeerde en Joodsche apokalyptiek.

En vooral wars van alle stekeligheden.

Die kwade geniussen kunnen bijna niet te scherp worden bestreden.

Maar op een bekwaam en ijverig werker als Ds Velders zijn onze kerken trotsch.

HEPP.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

De Christelijke Opvoeding en de moderne kultuur.

III.

We hebben echter zwaarder grief tegen de moderne kultuur dan haar onmacht.

Alles bestaat door en om God en kan enkel rusten in Hem.

Hij is het een en eenig middelpunt; der zonnen zou, de geest, het leven; de ziel van alles....

Buiten Go-
Maar sind
kennis geeft
god te zijn,
in den mens
Hoe is het
De mensc
mensch der
door zijn de
de volle uitg
geworden. D
en Weenen
blijven, — w
de goddelijk
En dat noem
Daar is
den tegenover
verheerlijkin
actie. In he
verre Weste
geplant. Ma
minder het
is de machi
oneindig hoo
dan onze be
griense dein
Nietzsche m
der Eberne
der moderne
aan van het
voertuig is:
eigen d N
Oud-testame
kultuur aan
Maar, bitter
fuk hem, al
Voelen we
hoe de houd
zichte van d
In haar t
broken door
haar op Jez
De laatste
wereld — is
in ethischen
engelen is
Satan is toe
de god deze
overal te vi
mensch in o
te verlagen?
Jessor Heyn
weldaden d
te leeger w

Zoo hopel
der kultuur
Christus, de
booze, wier
het gebied
Satan blij
is er een
ninkrijk der
en de werel
Wel heeft
die zijn rijk
Maar God l
het niet me
meer.
God werkt
schappij te l
tiging van a
ieder, vrijwi
God Koning
Daartoe b
een nieuw r
der hemelen
gesloten is.
De uitbrei
van het rijk
denis is de
Het werk-
punt
Hij verove
die aan God
en Hem als
ook de vijar
regeert.
Maar God
dat Hij al 2
méerder eer
nog te zalig
Hem gewill
Tot dat ri
door te jve
het hart te
straks uit d
Bovendien
van het kor
zaad komen
het kwaad
kinderen de
bedeeling d
kan of mag
engelen ten
wereldgerich
Tot het j
alleen mens
onder de m
er ook onde